

Šperky z elektro součástek, plavky ze starých rybářských sítí nebo dům z recyklovaných stavebnin? Lidstvo se učí využívat druhotné suroviny

Praha, 3. června 2019

Nechce-li lidstvo zahltit svět odpady, musí se je naučit čím dál efektivněji recyklovat a využívat je jako druhotnou surovinu. Využít se přitom dá ledacos: bezpečnostní pásy z vraků aut nacházejí nový život jako originální kabelky, komponenty z elektrozařízení zase slouží k výrobě šperků či bytových doplňků. Velké firmy typu Adidas a Volvo zase zužitkovávají staré rybářské sítě. Sílicím fenoménem u nás i ve světě je pak též využití recyklovaných stavebních materiálů pro novou výstavbu.

Recyklace, upcyklace, cirkulární ekonomika, druhotné suroviny – tato slova dnes po celém světě rezonují čím dál intenzivněji. Lidé, organizace i státy si čím dál víc uvědomují svoji odpovědnost vůči životnímu prostředí, které trpí nárůstem odpadů. I Světová banka ostatně ve své loňské zprávě o odpadech varovala, že nepřikročí-li lidstvo k rázným opatřením, bude do roku 2050 na světě **o 70 procent více odpadu než nyní.**

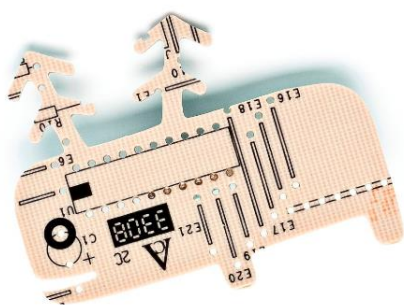
Dobrou zprávou naopak je, že dle dat statistického úřadu Eurostatu míra recyklace a využití recyklovaných materiálů nadále stabilně roste. Kupříkladu u plastových obalů byla v roce 2016 míra recyklace přes 42 procent oproti 24 procentům z roku 2005, u komunálního odpadu zase mezi lety 2007–2017 vzrostla o 11procentních bodů na 46 procent. V případě stavebního a demoličního odpadu pak míra recyklace činila roku 2016 celých 89 procent. Rovněž se daří recyklovat vyřazená elektronická zařízení, z nichž lze opětovně získat cenné suroviny. V EU dosáhla v roce 2016 míra recyklace elektroodpadů 41 procent, přičemž roku 2010 to bylo jen 28 procent. „*Ve sběru elektroodpadu se zlepšují i Češi. V roce 2018 jsme v rámci naší sběrné sítě převzali vysloužilá elektrozařízení o celkové váze přibližně 17 tisíc tun, což znamená devítiprocentní nárůst oproti předchozímu roku,*“ říká **David Vandrovec**, generální ředitel společností **REMA**, které zajišťují v tuzemsku zpětný odběr a recyklaci elektrozařízení, baterií a akumulátorů a solárních panelů.

Fenomén upcyklace: kabelky z bezpečnostních pásů či šperky z počítačových komponentů

Dle dostupných dat je tudíž evidentní, že se různé druhy odpadu daří recyklovat v čím dál hojnějším množství. Krom toho ovšem stoupá i jejich využití jakožto druhotných surovin, případně jejich takzvaná upcyklace. To je proces, při němž jsou odpady nebo vysloužilé produkty přeměněny v nové materiály nebo produkty vyšší kvality. Leckdy je přitom až s podivem, co vše je možné upcyklovat. Příkladem budiž bezpečnostní pásy z automobilů.

„*Zatímco většina materiálů z vraků automobilů se dá ještě nějak zužítkovat, bezpečnostní pásy z nich míří rovnou do spalovny. Napadlo mě tedy, že tyto věci, které zachraňují lidské životy, zachráním před likvidací a v duchu ekologie jim dám nový smysl,*“ vypráví **Tereza Lstibůrková**, zakladatelka projektu **ZasPas**, v jehož rámci z bezpečnostních pásů zachráněných z vozů na vrakovištích vyrábí a prodává unikátní a velmi elegantní kabelky, batohy či peněženky. „*K dnešnímu dni jsme takto upcyklovali přes 44 tisíc metrů bezpečnostních pásů,*“ dodává Lstibůrková.

Originální módní či bytové doplňky jsou obecně poměrně častým výsledkem upcyclingu různých odpadních materiálů. Zaměřuje se na ně rovněž projekt **Trash Made**, který funguje pod společností REMA Systém a dává nový život starým elektrozařízením či součástkám z nich. Pod značkou Trash Made lze najít originální kolekci šperků či bytových doplňků. „Velký úspěch mají například naše brože z desek plošných spojů, náušnice z fólií LCD monitorů či jehlice z chladičů, doplňující stejnou sérii náušnic. Neustále se přitom snažíme přicházet s novými nápady,“ uvádí koordinátorka projektu Zdeňka Kladníčková s tím, že tento rok se firma chystá vyrobit i nábytek z vysloužilého

elektrozařízení, který přestaví na největším veletrhu designu a módy v ČR. „I když je výběr materiálu čím dál komplikovanější, zejména s ohledem na použití recyklovaných materiálů musíme myslet na to, aby všechny naše výrobky byly zdravotně nezávadné, a přitom si zachovaly vysokou řemeslnou úroveň a kvalitu zpracování,“ doplňuje Kladníčková.

Suroviny z vyhozených rybářských sítí využívá Adidas i Volvo

Vedle těchto víceméně menších projektů ovšem v posledních letech trend využívání odpadních materiálů čím dál silněji rezonuje i u velkých společností. Globálně rozšířené je kupříkladu přeměňování poškozených rybářských sítí, které zůstaly odhozeny v mořích a oceánech a představují smrtící past pro místní faunu, na textilní materiál využitelný v mnoha oblastech. „Rybářské sítě jsou běžně vyráběny z vysoce kvalitních nylonových vláken. Nylon je velmi pevné a odolné syntetické vlákno a nachází četné uplatnění v textilním průmyslu, ať už v oděvech, nebo třeba v kobercích,“ vysvětluje **Eliška Knotková**, designérka a konzultantka knihovny materiálů **matéRIO**, v jejímž pražském showroomu si zájemci mohou prohlédnout mimo jiné právě i vzorek materiálu vyráběného převážně z rybářských sítí pod italskou značkou Econyl. Rybářské sítě jakožto druhotnou surovinu přitom využívají i tak známá jména jako Adidas. Ten z této suroviny vyrábí například sportovní obuv, plavky nebo funkční oblečení. Využití surovin z rybářských sítí se ovšem neomezuje jen na oděvy: španělská firma Sea2See z nich kupříkladu vyrábí dioptrické i sluneční brýle, americká společnost Bureo naopak skateboardy. Švédská automobilka Volvo poté recyklovaná vlákna a plasty z vyřazených rybářských sítí využila k výrobě středového tunelu pro interiér své speciální verze vozu Volvo XC60.

Trend recyklace stavebního odpadu bude narůstat

Nejvýznamnějším zdrojem druhotných surovin, z hlediska hmotnostní produkce, jsou stavební a demoliční odpady, mezi které patří zejména betony, cihly, kamenivo, štěrky, zemina, ale také např. sádra, dřevo, sklo, plasty, keramika a různé druhy kovů. Podle dat Evropské komise je z celkového množství odpadu generovaného v EU cca 30 procent právě stavebního a demoličního odpadu. „V České republice představují stavební a demoliční odpady asi 58 až 65 procent veškerého produkovaného odpadu. Proto je naším cílem a plánem dosáhnout v této kategorii do roku 2028 80procentní míry recyklace,“ říká **ředitelka odboru průmyslové ekologie MPO Pavlína Kulhánková**. Na druhé straně stavební průmysl vykazuje deficit některých základních stavebních surovin, zejména různých frakcí štěrku a kameniva. MPO vnímá potřebu a nutnost udržitelného nakládání se surovinovými zdroji, jak ve stavebnictví, tak i v dalších průmyslových odvětvích a tuto strategii prosazuje prostřednictvím Politiky druhotných surovin ČR. V Politice MPO řeší 10 základních komodit druhotných surovin a jejich zdrojů, kterými jsou: kovy, papír, plasty, sklo, stavební a demoliční hmoty, vedlejší energetické produkty, vozidla s ukončenou životností (autovraky), odpadní (vyřazená) elektrická a elektronická zařízení, použité pneumatiky a odpadní pryž, odpadní (vyřazené) baterie a akumulátory, ale i další komodity dle potřeby. „Pro podporu trhu se stavebními recykláty jsme iniciovali a koordinovali zpracování Katalogu výrobků a materiálů s obsahem druhotných surovin pro použití ve stavebnictví. Cílem je usnadnit orientaci ve stavebních recyklátech obcím, městům a dalším subjektům při zadávání veřejných zakázek. Věřím, že bude též užitečným nástrojem pro

MEDIA JOURNAL

odbornou veřejnost, zejména pro projektanty a podnikatele ve stavebním průmyslu," dodává ředitelka Kulhánková.

Recyklované stavební materiály rovněž stále častěji figurují při stavbách rodinných domů nebo jejich rekonstrukcích. Velmi dobré opětovné využití mají například cihly či dřevěné trámy ze střech. Do nového betonu zase lze použít recyklované kamenivo nebo přímo recyklovaný beton. Výborně využitelná je též ocel, která ani po recyklaci neztrácí nic ze svých vlastností. Udržitelné využívání zdrojů jako základ oběhového hospodářství přináší ekonomické úspory, zároveň významným způsobem přispívá ke snižování emisí skleníkových plynů a dopadů na životní prostředí.

Kontakt

Markéta Faltysová

Senior PR manager (Praha)

[LESENSKY.CZ](http://lesensky.cz) s.r.o

mobil.: +420 770 667 100

e-mail: faltysova@lesensky.cz

Impact Hub Praha, Drtinova 557/10, Praha 5

www.lesensky.cz